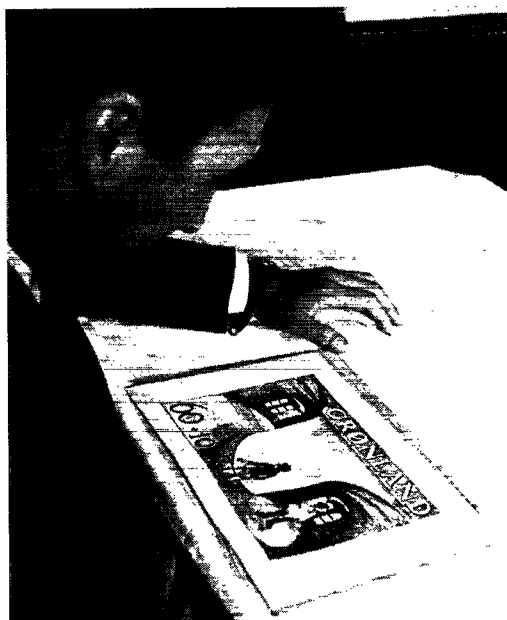

Jens Rosing som frimærketegneren

Af Dan Laursen

Jens var kun 14 år, da jeg første gang mødte ham i det Herrens år 1939 – et mærkeår og et mærkeligt år i Grønlands posthistorie. Mærkeår fordi det i virkeligheden var det første år grønlandske frimærker var i brug. Grønlands egne frimærker var indført ifølge bekendtgørelse af 17. september 1938 fra Statsministeriet, hvorunder Grønlands Styrelse dengang hørte, med ikrafttræden umiddelbart efter sidste postlejligheds afgang fra Grønland i 1938. Et mærkeligt år postalt set, fordi man stadig i Nordgrønland kunne købe de gamle Pakke-Porto mærker, som ellers var hjemkaldte, da man ikke havde fået opsendt sparemærker som afløsning for Pakke-Porto mærkerne, der også havde fungeret som sparemærker. Mærkeligt også fordi den statsministerielle bekendtgørelse først trådte i kraft i Østgrønland og i Thule efter sidste postafgang i dette år.

Lidet anede vi – den særdeles opvakte og meget videbegærlige dreng og den unge naturhistorielærer, men »gamle« filatelist, som naturligvis havde en ganske overvældende »frimærketid« deroppe det år – lidet anede vi, at Jens skulle bli-

ve Grønlands og dermed Danmarks største frimærketegner. Ingen anden tegner af frimærker her i landet kommer tilnærmelsesvis op på det antal, som Jens har tegnet eller på anden måde medvirket til.

De mennesker, som har haft den lykke at kunne følge Jens Rosings udvikling som kunstner par excellence, er gang på gang blevet overrasket og på samme tid

naturligvis også glædet over de retninger, i hvilke hans kunstnersind styrede ham. Han kalder sig selv forfatter og tegner, men forfatteren er både den historiske beretter og den romantiske skribent og dertil også poet; tegneren er også maleren i olie og vandfarve, illustratoren, grafiker og sidst men ikke mindst frimærketegneren med over et hundrede og femogtyve grønlandske frimærker på sin kappe. Det er en præstation af rang, der næppe nogensinde vil blive overgået.

Dette at tegne et frimærke er slet ikke så ligetil, som mange tror; det kræver et særligt talent. Først må man gøre sig klart, at selve den tegning som – i dette tilfælde – Jens udfører er otte gange større end størrelsen af det frimærkebillede, der er resultatet af kunstnerens tegning, i hvilken der også skal tages hensyn til placering af landenavn og portoværdien ifølge krav fra den internationale postunion (UPU).

Som ved ethvert andet produkt skabt af menneskehånd og -ånd indgår der en stor del af forundersøgelser og studier, inden tegneren kan sætte sig ved tegnebrættet og løse opgaven. Det gælder navnlig om ikke at forsynde sig imod enkelthederne, detaljerne, det være sig biologiske, geografiske eller historiske. Her har Jens haft den meget store fordel, at han fra fødslen og op gennem ungdomsårene har levet i nær kontakt med den grønlandske natur, dens dyr og planter og det storslåede grønlandske landskab, de lever i, og det både på vest- og østkysten. Han har, opvakt og engageret som han altid har været, indsuger i rigt mål sit lands historie, dets ånd og kultur gennem opvækst i og omgang med en

åndelig rigt udstyret slægt. Også hans feltarbejder senere hen i livet som arkæolog og renavogter har naturligt påvirket og øvet indflydelse på hans udførelse af de mange mærker, der dækker over rigt varierede emner.

Jens Rosings produktion af frimærketegninger kan inddeles i serier, som lige fra det første mærke i 1957 har til hensigt at fortælle noget om Grønland, dets kultur og natur. Grønlands Postvæsen (G.P.)/Kalaallit Allakkeriviat (K.A.) havde, bortset fra den serie der blev fremstillet i U.S.A. under 2. verdenskrig, kun benyttet Harald Moltke og Viggo Bang som frimærketegnere, da Jens fik sin første opgave ved begyndelsen af serien: Grønlandske Sagn, med et af de skønneste mærker, han har tegnet: Havets Moder. Set med filatelistøjne er mærket

simpelthen en dejlighed og ligesom sagt selv betagende. Vi fik da også lov til at bruge det som forsidebillede, da Det grønlandske Selskab i 1959 udgav det forlængst udsolgte særhæfte af tidsskriftet Grønland om Grønlands frimærker. Som en ganske naturlig efterfølger af Havets Moder udsendtes i 1961 mærket med trommedanseren – åndemaneren – som var den, der måtte ned på bunden af havet til sødyrenes moder og renkæmme hendes snavsede lokker, så hun igen ville sende fangstdyrene op til menneskene og standse sulten. Det næste mærke i serien, og dermed det tredje frimærke hvor G.P./K.A. benyttede Jens' talent, udkom først 5 år senere i 1966: Drengen og Ræven, og man kan undre sig herover. Men måske hænger det sammen med, at G.P./K.A. i de år udgav en række frimærker som hyldede personer, og som derfor

afbildede disse personer. Jeg husker nemlig, at Jens engang har sagt noget om, at han ikke var så god til at tegne portrætter. Dette viser sig også ved nogle lejligheder senere, da Jens ellers var enerådende som tegner for G.P./K.A. Det gælder således portrætterne af den kongelige familie, Henrik Lund og Jørgen Brønlund mærkerne og handicapmærket. Men det er med Jens, som med alt andet her i livet, der er ingen regel uden undtagelse: i 1990 tegnede han de to mærker til minde om Frederik og Augo Lynge, hvor der næppe er noget at udsætte på ligheden eller tegningen som sådan.

I 1968 leverede Jens Rosing tegningen til fællesudgivelsen med Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet (P&T) med tillæg til porto en til fordel for børnesagen i Grønland. Det viser to grønlandske børn, der besøger København og bestiger Rundetårn. Inspirationen til dette mærke fandt Jens i den ene drengs beretning om turen, hvor han siger: »Jeg besteg det menneskegjorte fjeld op gennem en snoet hulning op gennem røret.« Der var ingen tvivl hos Jens om, at drengen havde været oppe i Rundetårn. Denne fællesudgivelse er iøvrigt bemærkel-

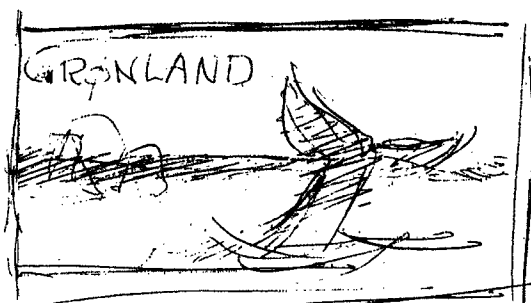

sesværdig ved, at det var første gang Jens tegnede et mærke for P&T (og den eneste), det var første gang G.P./K.A. udsendte et velgørenhedsmærke, og det var første gang, at G.P./K.A. udsendte et mærke i fællesskab, og det er også den eneste gang, at P&T har benyttet Jens Rosing og har udsendt et fællesmærke med G.P.

I 1969 kom det sidste mærke i sagnserien: Pigen og Ørnen, men samme år påbegyndtes en ny serie, der kom til at løbe over mange år: Grønlandske Pattedyr begyndende med de store: Moskusoksen i 1969 og Grønlandshvalen i 1970, og endende i 1991 efter en pause på 15 år med de grønlandske sæler, fortsættende med de mindre pattedyr Hermelin, Lemming og Sneharen i 1994. Af disse mærker er der især grund til at fremhæve det, der afbilder Grønlandshvalen. Enhver, der har haft den lykke og oplevelse, det er at se en grønlandshval dykke, idet den stikker den store hale op over vandet, kan kun beundre dette mærke, der er så følt og veludtrykt i udførelsen. Mærket kom netop i det år, der var blevet udpeget til at være det europæiske fredningsår. Grønlands-

hvalen, der blev fredet i 1918 og på den måde reddet fra total udslættelse, markerede det gode resultat af fredningen. Det fortælles, at Jens, da daværende postinspektør Gunnar Kaspersen bad ham om at tegne et mærke med grønlandshvalen på, greb en blyant og et stykke papir, der lå på Kaspersens skrivebord, og på stedet ridsede det mærke op, der udkom i næsten uændret form og i en dejlig blå farve.

I 1973 udkom et nyt 10 kr. mærke med et par hvalrosser på tegnet af Jens, som afløsning for Viggo Bangs isbjørnemærke fra 1963. I 1991 udsendte K.A. 6 mærker med grønlandske sæler i værdier fra 4.00 kr. til 8.50 kr. Mærket med en pålydende værdi af 7.25 kr. viser en hvalros, og det giver os lejlighed til at se den udvikling, der er foregået med frimarketegneren Jens Rosing i løbet af den lille snes år, der er gået mellem udgivelsen af de to mærker. Det sidste hvalros mærke er langt finere i stregen og mere nænsomt i hele udførelsen, men knapt så magtfuldt. Denne tilsyneladende forskel kunne eventuelt hænge sammen med graveringen og fremstillingsprocessen. 1973 mærket er graveret af Czeslav Slania og

trykmetoden var ståltryk. 1991 mærket er graveret af Arne Kühlmann og udført i kombinationstryk, d.v.s. off-set og ståltryk, metoderne er begge bragt i anvendelse ved trykningen af samme mærke. Begge gravører er i deres kunsts højeste klasse, så deri skulle ikke kunne spores nogen forskel. Kombinationstrykket giver naturligvis mulighed for at fremstille et mere udtryksfuldt mærke end den enklere ståltryksmetode, som dog er at foretrække for mange mærkers vedkommende. Men til syvende og sidst er det med frimærkefremstillingen som med en ny computers ydelse: det afhænger af dygtigheden af mennesket der forbereder det, der puttes ind, hvormeget man får ud af det. Så den forbedring, der er at se i det sidste hvalrosmærke – og vel dermed også i de øvrige 5 sælmærker – må tilskrives en udvikling i kunstnerens udtryks- og fremstillingsform, men det var naturligvis også kun forventeligt med Jens.

Som allerede nævnt er Jens' nærhed til Grønlands natur og kultur meget afgørende for hans frimærkekunst. Dette ses også i de øvrige serier han har tegnet. Han har jo oplevet hele udviklingen fra

kajak, umiaq og hundeslæde, over storbåd og skonnert til flyvemaskinen, helikopteren og kommunikationssatellitten, således som han har givet udtryk for i serien Postbefordring gennem Tiderne og også i jubilæumsmærket i anledning af det grønlandske postvæsens halvtredsårige eksistens. Det samme ses også på de mærker, der er udgivet i anledning af historiske begivenheder og dage. Jens har, som det fra gammel tid har været skik også i Grønland, fået fortalt og fortalt igen om de forskellige historiske begivenheder, således at han er fuldstændig indlevet i denne del af landets kultur. Han kan derfor på fortræffelig vis skabe et frimærke, der fortæller nøjagtigt, hvad

det skal. De historiebaserede mærker falder i to kategorier. Til den første hører de mærker, der knytter sig til og viser ganske bestemte historiske begivenheder som 250 året for Hans Egedes ankomst og Godthåb/Nuufs grundlæggelse. Den anden gruppe består af de mærker, hvori begivenhederne bliver udtrykt rent symbolsk, som det ses i det ene af de to mær-

ker, der blev udgivet i anledning af KGH's 200 års jubilæum. Dette viser, hvordan 2 fangere i kajak møder en moderne trawler, et af handelens nye tiltag i halvfjerdsere. Et andet eksempel er hjemmestyremærket fra 15.1979, der viser, at grønlænderne nu selv styrer skuden fremover.

Grønlands Postvæsen havde allerede i 1958 udsendt et frimærke visende Hans Egede i anledning af 200 årsdagen for hans død. Da man derfor i 1971 i 250 året for hans landing ville udgive et mærke med overpris til fordel for Den grønlandske Kirkesag, stod Jens overfor problemet at lave en tegning som på en gang mindedes både præsten og hans mission på en sådan måde, at det umiddelbart fremgik af billedet, hvad sagen drejede sig om. Inspireret af Hans Egedes egen beretning om vanskeligheden ved at

forklare Biblen for grønlænderne, tegnede Jens netop sådan en situation, hvor Hans Egede på Håbets Ø i overværelse af hans utrættelige kone Gertrud Rask prøver på at forklare en åndemanager, at det, der står i bogen, stammer fra tidernes morgen. Hertil skal åndemanageren have svaret, at for ham så bogen ny ud, så hvis indholdet var så gammelt, måtte bogen være en god amulet! Brugen af denne situation og den ledsagende forklaring viser igen Jens' nære kontakt med sit folks historie også på den tid, da to kulturer stødte sammen. I et af de mere »moderne« jubilæumsmærker nemlig 50 året for oprettelsen af Grønlands televæsen bringer Jens også den gamle befolk-

nings kultur med ind i billedet, der viser en moderne parabolantenne og til venstre i billedet en Grønlandsfalk. Brugen af falken i denne forbindelse støtter sig til den gamle antagelse, at falken var åndemanagerens hjælpeånd, som blev sendt afsted for at løse problemer, der skulle ordnes hurtigt, ja, aldeles omgående, og den symboliserer således udmærket det moderne televæsen.

Til de historiske mærker, som Jens har tegnet, må vi vel også henregne den såkaldte 1000 års serie, hvis første mær-

ke kom i 1981. I førortalen ved indledningen af serien, der på to mærker viser henholdsvis Sarqaq og Tunit/Dorset kulturerne, oplystes det, at seriens mærker vil strække sig over en årrække, hvilket gav Jens lejlighed til rigtigt at udfolde sig. På en måde havde han allerede indledt serien med et tidligere mærke, nemlig det, der blev udgivet en god måneds tid forinden med overpris til fordel for Eigil Knuths Peary Land ekspeditioner. Motivet på dette mærke, som på alle de øvrige mærker i serien – og iøvrigt på næsten alle mærker, som Jens har tegnet – er uhyre oplysende. Det er en ting, som har været magtpåliggende for ham i

hans frimærketegninger, at undervise og oplyse om Grønlands storslåede natur og rige kultur. Et frimærke er som bekendt et af et lands vinduer, som vender ud mod den øvrige verden og fortæller noget om landet, optræder som en slags ambassadør. Det skal siges, at Jens i rigt mål har formået at løse denne side af en frimærketegners opgave. Peary Land mærket viser en af terrasserne langs Brønlund Fjord (?). I forgrunden af billedet, der iøvrigt har en vidunderlig dybde, ses en af Independence folkets teltringe, anbragt der for en 4-5000 år siden. Lidt længere tilbage i billedet ser

vi en polarulv og oppe i luften flyver nogle kongeedderfugle, to ret sjældne dyr, som Jens herved fortæller lever helt heroppe som naboer til Nordpolen og har levet der samtidigt med Independence folkene.

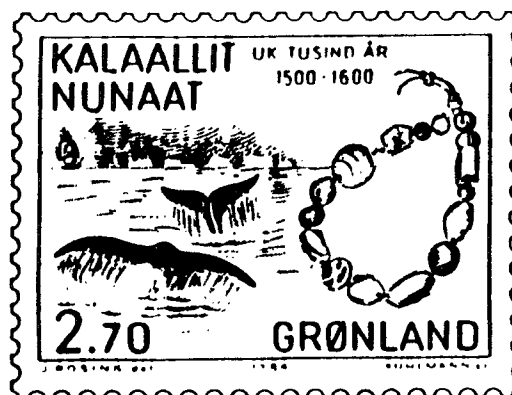
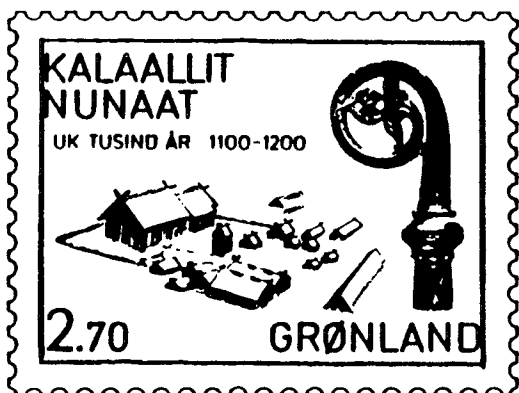
På billedet, der viser Saqqaq kulturen (ca. 2-1000 f.Kr.) får Jens lejlighed til at anbringe et af de dyr, han har mest kendskab til, nemlig renen. Mærkeligt nok ser man ikke renerne bejtende i en af de vidtstrakte dale, men svømmende over en sø; og at de var Saqqaq folkets jagtdyr, antyder fangeren i baggrunden.

I billedet, som skal karakterisere Tunit/Dorset kulturen, fortæller Jens om disse kraftkarle af Tunit mænd, der jagtede hvalros fra iskanten og trak det tonstunge bytte hjem over isen til de var ved at segne med de hjemlige snehytter i sigte. Men så kom deres kvinder og børn dem jublende i møde, og med fornyede kræfter halede mændene byttet de sidste par hundrede meter hjem. Er dette ikke en mageløs fortælling at give på et frimærke? Iøvrigt har Jens anbragt et rengevir på toppen af en af snehytterne for at fortælle, at Tunit/Dorset menneskene ikke levede af hvalroskød alene.

På lignende måde skildrer og karakteriserer tegneren hvert århundred op til vor egen tid. Nordbotiden viser Jens dels

med Erik den Rødes ankomst i 982 til Grønland dels med bispesædet ved Gardar flankeret af Jon Smyril Arnasøns gravfundne bispesæds top i udskåret hvalrostand (900-1000 og 1100-1200), dels med nordboernes første møde med eskimoerne (1200-1300). Nordbotidens sidste (?) århundrede viser eskimoernes klædedragter på den tid, baseret på det enestående fund af mumierne ved Qilakitsoq på Nuussuaq ud mod Uummanaqfjorden. Den ene af de to barnemumier er vist på frimærkebilledet (1300-1400). Fra de følgende århundreder, hvor nordboerne var uddøde og til Hans Egedes ankomst, den periode, hvor kun hvalfangere og ekspeditioner ude på at finde søvejen til Indien anløb Grønlands

kyster, har Jens illustreret med dels et mærke, der viser et par hvalhaler stikkende op af et isbjergfyldt farvand flankeret af en kæde af de glasperler, som hvalfangere bl.a. brugte som betalingsmiddel i deres tuskhandel med grønlænderne, og dels et mærke, der viser den europæiske indflydelse på grønlændernes klædedragter og skikke (tobaksrygning af lang hollandsk kridtpibe). [Jeg har altid yndet at tro, at det vi så på mærket var en af disse hollandske hvalfangere (den lange kridtpibe) der gjorde haneben til en af de grønlandske skønheder]. Denne lille amoreske scene er flankeret af et par apostelskeer, indført fra Europa og således kaldet, fordi de har en figur af en apostel i skaftenden.

I det næste århundrede ankom Hans Egede i 1721 med grundlæggelsen af missions- og handelsstationen i Godthåbsfjordens munding. En endnu stærkere europæisk påvirkning fulgte, hvad Jens viser bl.a. ved at afbilde en jordfundet nøgle: det havde ikke tidligere været nødvendigt at lukke af for noget – hvordan sætter man iøvrigt lås på et skindtelt? Kærnepunktet i det 19. århundredes Grønland må siges at være den danske administration krystalliseret ud i Den Kongelige Grønlandske Handel, som blev livsnerven i tilværelsen for såvel grønlanderne som for de danske udsendte. Og Handelens skibe blev livstråden, der forbandt de grønlandske kolonier – nu byer – med omverdenen, i dette tilfælde næsten udelukkende Danmark. Jens har vist dette på 1800-1900 frimærket med en tegning af et af de berømteste skibe i grønlandsfarten: briggen Hvalfisken, der gjorde sin første rejse i 1802 og den sidste i 1899 altså var aktiv i hele århundredet. Det var et aldeles glimrende valg fra tegnerens side; han flankerede briggen på tegningen med hendes gallionsfigur. Som forbindelsen med omverdenen tidligere har spillet en

meget stor rolle, er den ikke mindre i dag, men mange gange lettere at opretholde ved hjælp af den moderne teknik, som Jens viser det dels på seriens sidste mærke, der viser en kommunikations-satellit over jordkloden og dels på K.A.s 50 års jubilæums mærke fra 1988, der viser flyet, der har afløst skibet til søs og hundeslæden til lands samt en fax maskine, der afløser den ofte langsomme postforbindelse.

Grønland har i tidens løb frembragt andre kunstnere end Jens Rosing, bl.a. er der flere i hans familie, der har udmærket sig som sådanne. I 1979 blev det besluttet at hædre nogle af de tidligere grønlandske kunstnere ved at sætte dem på frimærker. I 1980 kom mærket til minde om Aron fra Kangeq, der anses for at være den grønlandske malerkunsts fader. I de følgende år kom mærker til minde om Jens Kreutzmann, der ligesom Aron havde fået i opdrag af daværende inspektør dr. H. Rink at illustrere grønlandske sagn, som de havde indsamlet. Kreutzmann familien havde forøvrigt flere udøvende kunstnere; broderen Johannes var maler og billedskærer, og han blev mindet i 1980 med et dejligt mærke, der

viser et par af hans skårne dukker. Jakob Danielsen, akvarelmaleren fra Godhavn og malerne Karale Andreasen, Gerhard Kleist og Peter Rosing er alle hyldet med mærker tegnet af Jens. Det er sin egen sag at reproducere en anden kunstners arbejde. Det vil vist være ret sjældent, at det originale kunstværks format svarer til frimærkets format; derfor vil frimærketegneren for det meste være nødt til at beskære maleriet. Dette har Jens formået med megen takt og nænsomhed – i hvert fald i de tilfælde, jeg har været i stand til at sammenligne originalerne eller reproduktionerne med frimærkebilledet.

Bortset fra hvaler og sæler er her kun nævnt landdyrene i Jens Rosings frimærkeproduktion. Men han har naturligvis

også tegnet mærker med andre havdyr, som altid har spillet en stor rolle for grønlænderne som spisedyr, og i de senere år også som fangst dyr for industrien. Serien med havdyr begyndte i 1981 med torsken, der jo i den midterste del af vort århundrede blev grønlændernes vigtigste fangst dyr med fangst fra motorbåd og trawler og leverancer til fiskefabrikkerne. Serien blev til efter ide og skitse fra den

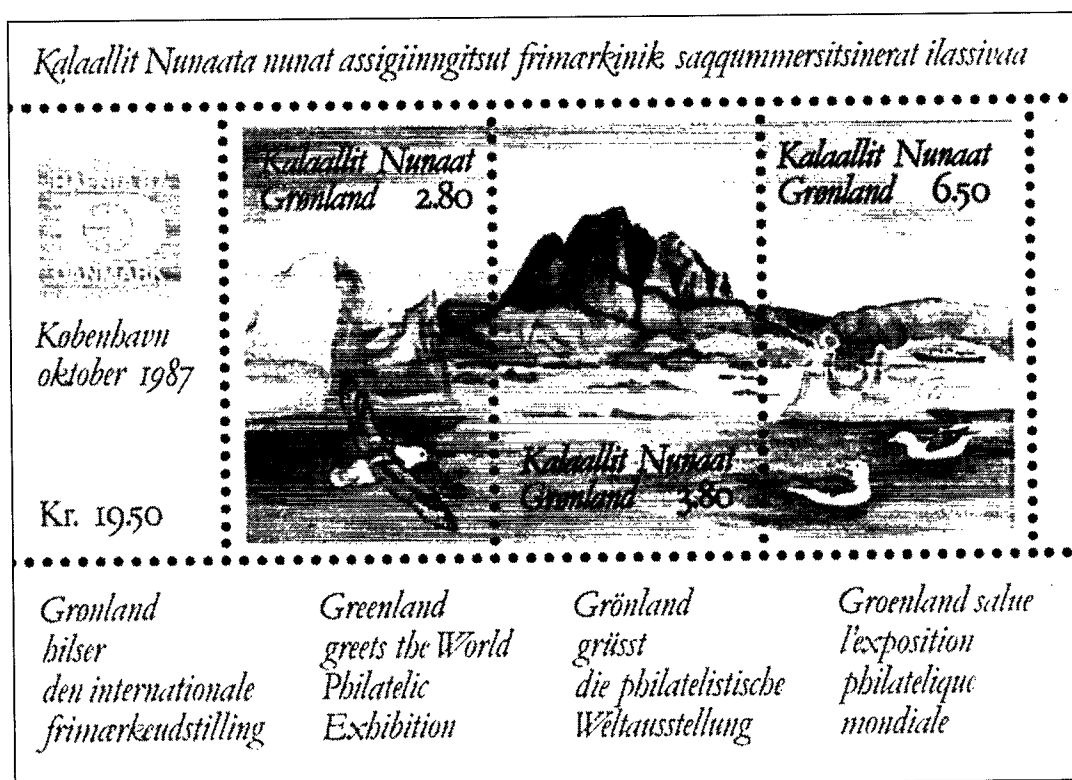
grønlandske arkitekt Frederik Holm, som også gav udkast til det næste mærke i serien: dybhavsrejen *Pandalus borealis*, som efter 1950 fik meget stor betydning for erhvervsfiskeriet på vestkysten. Rente-tegningen af begge disse mærker samt tegningen af de efterfølgende fisk i serien og i 1993 af de tre farvestrålende krabber blev overdraget til Jens, der med vanlig minutiøs nøjagtighed har afbildet disse dyr.

Det er denne nøjagtighed i udførelsen af alle Jens' frimærketegninger, der gør dem så enestående og viser kunstnerens intime fortrolighed med emnerne. Dette ses også i de seneste serier: Grønlands fugle og etnografiserien med så forskellige motiver som Kvindens Sysager og grønlandske »solbriller« (Beskyttelse mod Lyset) til Harpunspidser, Bøtter og Kar og Folkets Ansigter.

Ind imellem serierne fik Jens også overdraget tegningen af mærker til bestemte lejligheder eller formål som for eksempel idrætsfrimærket i 1976 med overpris til fordel for Grønlands Idræts Forbund og de to miniark i anledning af verdensfrimærkeudstillingen »Hafnia '87« i København, hvor Jens Rosing malede de to

akvareller af Uummannaqfjæddet i henholdsvis sommersol og wintersne, som blev lagt til grund for frimærkerne i miniarkene. Her arbejdede Jens sammen med tegneren Jens Lorentzen, som i de senere år har bistået med typografien på en hel del af de grønlandske frimærker. Det var ikke første gang Jens samarbejdede med andre kunstnere. I 1972 lavede Jens det mindefrimærke, der blev udgivet i anledning af Kong Frederik IXs død, sammen med Czeslav Slania; i 1978 gav Jens ideen og udkastet til mærket i anledning af 100 året for oprettelsen af Kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland: ulo'en hvis knivsblad var lavet af koldthamret meteorjærn med en blankslebet og ætset skive af Kap York meteoriten visende de Widmanstättenske figurer som baggrund; Slania rentegnede og graverede mærket.

Jens Rosing har haft den lykke at have to af verdens fineste kunstnere indenfor deres felt til at gravere sine frimærker nemlig Czeslav Slania og Arne Kühlmann. Bent Jacobsen, som efter den tyske besættelse af Danmark, afløste Johannes Britze, som var hovedgravør for

P&T, som iøvrigt har trykt alle Grønlands frimærker undtaget Amerikaserien, graverede de første to af Jens' mærker, men fra »Drengen og Ræven« i 1966 tog Slania over og graverede alle Jens' mærker indtil Hjemmestymærket i 1979, som blev graveret af Arne Kühlmann, der har graveret alle Jens' senere mærker minus to, graveret af Slania.

Man kan ikke forlade emnet Jens Rosing som frimærketegneren uden også at omtale det meget store arbejde han har lagt i udførelsen af de mange illustrationer til førstedagsstemplerne.

De første førstedagskonvolutter (FDK) blev stemplet med et datostempel, der havde en omridstegning af Grønland som centralfigur, men ved udsendelsen

af det fælles velgørenhedsmærke i 1968 var der en tegning af et barnehoved som illustration, og fra 1970 og fremefter var der en tegning fra Jens' hånd i førstedagsstemplerne, hvis et sådant blev brugt. Disse tegninger har naturligvis altid relation til mærket, men somme-tider udvider de den historie, som Jens vil fortælle med sit frimærkebillede. Et godt eksempel er mærket i anledning af Godthåb/Nuuk's 250 års byjubelæum, hvor stemplet viser en af de små messingkanoner, som fandtes i de grønlandske kolonier/byer, og som blev brugt ved festlige lejligheder, bl.a. når årets skib ankom til eller forlod kolonien. Til Ammassat mærket fra 1986 tegnede Jens et par af disse fisk, der var brugt til at

fremstille et lille »rensdyr«, som børn kunne lege med eller skyde til måls efter og således dygtiggøre sig til fangererhvervet. Torskemærket fra 1981 har som FDS en flækket saltet torsk, der fra torskefangstens begyndelse i store mængder blev eksporteret til Spanien (hvorfra man hentede saltet) og Italien, begge steder en vigtig ret i fastetiden. Ovenstående er kun et par eksempler på, hvordan Jens gennem sin – i ordets lidt udvidede forstand – frimærkekunst har været en meget stor faktor i udbredelsen af kendskabet til sit lands natur og kultur.

Foruden frimærkerne har Jens også tegnet et julemærke. Da man på initiativ af Dorthe Hertling havde fået dannet en grønlandsk julemærkekomite og besluttet at udgive Grønlands egne julemærker tegnet af grønlændere, henvendte man sig, som naturligt var, til Jens og bad ham om at tegne det første julemærke, hvad

han, tjenstvillig som han altid har været, sagde ja til. Det er tidligere nævnt, at renen står Jens' hjerte nær, og det blev da også en renkalv omgivet af en rype, stjernebilledet Karlsvognen og Polarstjernen, som blev motivet til det første julemærke. Det udkom i 1974, og de gode ønsker, som dengang ledsagede udgivelsen, ser ud til at have virket thi i tyveåret 1994 var det grønlandske julemærke spillevende og med til at pryde årets julehilsener.

Jens, dine frimærker og stempler har gjort ellers kedelige konvolutter og kort til en dejlig oplevelse, ikke alene for de omkring 150.000 filatelister, der samler på Grønlands frimærker og stempler, men også for alle de mennesker, der verden over har fået et brev eller kort med et af dine frimærker på, et frimærke, som

har givet modtageren lejlighed til at iagttage ikke alene frimærkekunst i topklassen, men også et budskab fra og om et land og et folk med en særegen, smuk og storslået natur og en fascinerende kultur.

Frimærkesamlere verden over takker dig med et qujanarssuaq og tillykke med de 70!

Jens Rosings frimærkeproduktion

Udgivet	Objekt	Stempel	Proces	Gravør
1957 2/5	»Havets Moder«. Grønlandske sagn.....	—	S	BJ
1961 16/3	Grønlandsk Trommedanser. Grønlandske sagn.....	—	"	CS
1966 22/9	»Drengen og Ræven«. Grønlandske sagn.....	—	"	"
1967 23/11	»Islommen og Ravn«. Grønlandske sagn.....	—	"	"
1968 12/9	Velgørenhedsmærket Pooq og Qiperoq i Rundetårn. G.P.	R	"	"
1968 12/9	Samme mærke for P&T	R	"	"
1969 18/9	»Pigen og Ørnen«. Grønlandske sagn.....	—	"	"
1969 27/11	Moskusokse. Grønlands pattedyr.....	—	"	"
1970 5/3	Grønlandshval. Grønlands pattedyr.....	R	"	"
1970 4/5	25 året for ophøret af den tyske besættelse af Danmark.....	—	"	"
1971 6/5	250 året for Hans Egedes ankomst til Grønland.....	R	"	"
1971 3/7	Den grønlandske kirkesag. Hans Egede på Håbets Ø.....	R	"	"
1971 4/11	Postbefordring gennem tiderne: Kajak.....	R	"	"
1972 29/2	Postbefordring gennem tiderne: Hundeslæde.....	R	"	"
1972 20/4	Kong Frederik IX mindeudgave. Sammen med Czeslav Slania.....	—	"	"
1972 21/9	Postbefordring gennem tiderne: Konebåd.....	R	"	"
1973 15/2	Hvalrosser. Grønlands pattedyr.....	—	"	"
1974 21/2	Postbefordring gennem tiderne: Storbåd. (Karen af Jakobshavn).....	R	"	"
1974 16/5	Den kgl. grønlandske Handels 200 års jubilæum. Kajakker og Trawler.....	R	"	"
1974 16/5	Den kgl. grønlandske Handels 200 års jubilæum. Trangraven.....	R	"	"
1975 20/2	Narhval. Grønlands pattedyr.....	R	"	"
1975 17/4	Postbefordring gennem tiderne: Skonnert. (Søkongen).....	R	"	"
1975 4/9	25 året for oprettelse af Grønlands televæsen.....	R	"	"
1975 16/10	25 året for oprettelsen af slædepatruljen Sirius.....	R	"	"
1976 19/2	Isbjørn. Grønlands pattedyr.....	R	"	"
1976 8/4	Idrætsfrimærke.....	R	"	"
1976 11/10	Postbefordring gennem tiderne: Catalinafly.....	—	"	"
1976 11/10	Postbefordring gennem tiderne: Kystskibet »Kununguak«.....	—	"	"
1977 24/2	Postbefordring gennem tiderne: Helikopter.....	HP	"	"
1978 20/1	100 året for oprettelsen af Kommissionen til videnskabelige undersøgelser i Grønland. Ide: Jens Rosing. Tegning: Cz. Slania.....		"	"
1978 29/8	Godthåbs 250 års byjubilæum.....	R	"	"
1979 1/5	Indførelse af Hjemmestyret i Grønland.....	R	"	AK
1979 7/6	100 året for Knud Rasmussens fødsel.....	R	"	"
1979 6/9	Fedstensfigurer af Simon Kristoffersen. Tegning: Cz. Slania.....	R	"	CS
1979 18/10	Internationalt børneår.....	R	"	AK

1980	29/2	Træfigurer	R	"	CS
1980	29/5	150 året for oprettelsen af Grønlands Biblioteksvæsen	R	"	AK
1980	4/9	Træsnit af Aron fra Kangeq. Kunstnerserien	R	"	"
1980	16/10	100 året for Ejnar Mikkelsens fødsel	R	"	"
1981	26/3	Tegning af Jens Kreutzmann. Kunstnerserien	R	"	"
1981	21/5	Torsk. Fiskeserien. Ide og udkast: F. Holm. J. R. del	R	"	"
1981	3/9	Peary Land ekspeditionerne	R	"	CS
1981	15/10	Tusindårsserien: Saqqaq kulturen	R	"	AK
1981	15/10	Tusindårsserien: Tunit/Dorset kulturen	R	"	"
1982	1/4	Rejer. Ide og udkast: Frederik Holm. J. R. del	R	"	"
1982	24/6	Akvarel af Jakob Danielsen. Kunstnerserien	R	"	"
1982	2/8	Tusindårsserien: Erik den Røde	R	"	"
1982	30/9	Tusindårsserien: Thulekulturens hvalfangere	—	"	"
1982	30/9	Tusindårsserien: Bispestædet i Gardar. Bispestav	—	"	"
1983	21/1	Skællaks. Fiskeserien	R	"	CS
1983	15/9	Tusindårsserien: Byttehandel med Nordboerne. Trædukke	—	"	AK
1983	15/9	Tusindårsserien: Klædedragter; Barnemumien	—	"	"
1983	15/9	Tusindårsserien: Ekspeditionernes tid; Hans Pothorst	—	"	"
1983	2/11	250 året for Herrnhutstationen ved Godthåb	R	"	"
1984	9/2	Maleri af Karale Andreasen. Kunstnerserien	R	"	"
1984	29/3	Tusindårsserien: Hvalfangertiden; Glasperler	—	"	"
1984	29/3	Tusindårsserien: Hvalfangertiden; Apostelskeer	—	"	"
1984	29/3	Tusindårsserien: Kolonisationen; Nøgle fra Godthåb	—	"	"
1984	25/7	Christianshåbs 250 års byjubelåm	R	"	"
1984	11/10	Havkat. Fiskeserien	R	"	"
1985	21/3	Tusindårsserien: Den langsomme udvikling; Brig Hvalfisken	—	"	"
1985	21/3	Tusindårsserien: Den moderne udvikling; Satellit	—	"	"
1985	5/9	Maleri af Gerhard Kleist. Kunstnerserien	R	"	"
1985	10/10	Hellefisk. Fiskeserien	R	"	"
1986	22/5	Ulo'er. Etnografi og brugskunst	R	"	"
1986	22/5	Spæklamper. Etnografi og brugskunst	R	"	"
1986	4/9	Tegning af Aninaaq. Kunstnerserien	—	"	"
1986	16/10	Ammasetter. Fiskeserien	R	"	"
1987	23/1	Uummannaq fjældet ved sommertid. Akvarel af Jens Rosing	—	O	
1987	23/1	Miniark til HAFNIA '87 udstillingen, Jens Lorentzen del	—	O	
1987	23/1	3 mærker	—	O	
1987	9/4	Maleri af Peter Rosing. Kunstnerserien	—	S	AK
1987	11/6	Kvindens sysager. Etnografiserien	R	"	"
1987	11/6	Beskyttelse mod lyset. Etnografiserien	R	"	"
1987	3/9	Fjeldtyper. Fugleserien	R	O	
1987	3/9	Sneugler. Fugleserien	R	O	
1987	16/10	Uummannaqfjældet i vinterdragt. Akvarel af Jens Rosing. Miniark til HAFNIA '87 udstillingen. Jens Lorentzen del. 1 mærke	—	O	
1988	14/4	Jagtfalke. Fugleserien	R	O	
1988	14/4	Ravne. Fugleserien	R	O	
1988	14/4	Havørne. Fugleserien	R	O	
1988	14/4	Islom. Fugleserien	R	O	
1988	16/9	Grønlands Postvæsen/Kalaallit Allakkeriviat 50 år	—	O	
1988	27/10	Bøtter og kar. Etnografiserien	R	S	AK
1988	27/10	Harpunspidser. Etnografiserien	R	"	"
1988	27/10	Folkets ansigter. Etnografiserien	R	"	"
1989	16/3	Havlit. Fugleserien	R	O	
1989	16/3	Snespurv. Fugleserien	R	O	

